

Ogorčenje proti Rusiji pojema.

ANGLIJA IN POLJSKA SE ŽE KESATA SVOJEGA DEJANJA

Položaj v sovjetski republiki postaja vedno boljši, in vojni oblaki so se nekoliko porazgubili. — Ameriški kapital v Rusiji. — Razkritje velikih skladov kalija. — Stalin napadel opozicijo.

MOSKVA, Rusija, 1. avgusta. — Sklep delavcev in kmetov sovjetske unije, da branijo delavsko republiko pred imperijalističnimi napadi je očitno nekoliko potlačila napadalne želje zapadnih držav. Uvodni članek v Izveščjih povdarja dva faktorja, ki ovirata angleške napadalne načrte proti delavski republiki.

Prvi faktor je obotavljanje drugih, na Rusijo meje držav, da prično z vojnim pustolovstvom, ki bi lahko usodepolno izpadlo zanje. Drugi faktor pa je, ker ostale kapitalistične države nočejo skupno nastopiti z Anglijo v finančni in gospodarski blokadi proti sovjetski uniji.

Izveščja opozarjajo tudi na spravljeni ton, katerega se je poslužila poljska vlada v zadnjih treh tednih glede uravnave diferenc, ki so nastale po umoru poslanika Vojkova v Varšavi.

Tudi poljski odgovor na precej odločno poslaničvo sovjetske vlade pred šestimi tedni, ki je došel v ponedeljek, je baje zelo spravlljivo sestavljen. Objavljen je tega odgovora je prepuščeno zunanemu uradu.

Najbolj očitno znamenje, da se je izjalovila nameravana angleška blokada, pa je opaziti v podpisu kontrakta med Standard Oil Company v New Yorku in Vacuum Oil Company v svrhu nakupa Magout petrolejskih polja z očitnim namenom, da se dela konkurenca Anglo-Persian Oil Co. na Bližnjem iztoku.

Ksandro, poslujoči ravnatelj koncesijskega urada, je objavil včeraj v Leningradu, da vodi neka ameriška finančna skupina v sedanjem času pogajanja za koncesijo, ki bi stavila v senco največjo dosedaj podeljenih koncesij.

Od najnovejših industrijskih načrtov, za katere se mogoče zanimajo ameriške tvrdke, so posebno važna pred kratkim razkrita skladišča kalija ob Kama reki v bližini Perma, ki baje prekašajo glede kakovosti in obilnosti kalijeva skladišča v Alzaciji.

Razvntega se namerava zgradbo velikih cevni naprav iz Baku v Batum za prevoz surovega petroleja ter zgradbo rafinerij v Batumu, kar bo pomenjalo izdatek kakih \$50,000,000.

Tudi iz uredniškega članka Stalina, ki je izšel pred par dnevi v Pravdi, je razvidno, da ni vojna nevarnost več tako velika. Članek vsebuje razven razprave o svetovnem položaju oster napad na opozicijo, kar smatra večina za varno znamenje, da bosta Trocki in Zinovjev izključena iz centralnega komiteja komunistične stranke.

Zanimiv je tudi razvoj športov med masami delavcev in kmetov. V časih carjev so poznali v vaseh le eno zabavo, namreč napiti se ter započeti nato pretep z ljudmi iz kake druge vasi, a sedaj goje vsakovrstne športe.

Litvinski parlament se mora umakniti telovadnici.

BERLIN, Nemčija, 1. avgusta. Zakonodajalec Litvinske si bodo morali poiskati novo zavetišče. Neki socialistični list je dvignil obdolžitev, da hoče biti Smetona diktator Litvinske, bolj fašistovski kot je Mussolini in da je dal izprazniti parlamentarno poslopje, da nastani tam neko državno telovadnico. Za parlament pa ni bilo določeno še nobeno drugo poslopje.

Prekinjena plenarna seja mornariške konference.

LONDON, Anglija, 1. avgusta. Plenarna seja mornariške konference treh sil, ki bi se morala sestati danes v Ženevi, je bila preložena do srede ali celo pozneje, kot so javljala poročila, ki so došla včeraj zvečer v London. Sklep je bil objavljen v Ženevi po konferenci, katere so se udeležili Hugh Gibson, admiral Jones, W. Bridgeman in japonski admiral Itai.

KEMAL BO SAM IZBRAL ČLANE ZA TURŠKO ZBORNICO

Turškemu avtokratičnemu predsedniku so dali polnomoč, da izbere svoj lastni parlament. — Opozicijske stranke bodo izključene. — Vsled odloka diktatorja bo najbrž prizadeta polovica sedanjega parlamenta.

CARIGRAD, Turčija, 1. avgusta. — Kemal paša izvaja sedaj novo avtoriteo, ki mu je bila podeljena, da namreč imenuje vsakega moža, ki bo lahko kandidat za mesto poslanca pri jesenskih volitvah, s čemur se je dejanski proglasil diktatorjem Turčije. Nobene opozicijske stranke ne bo in prihodnji parlament bo Kemal imenoval.

Zadnji prihod Kemala na evropska tla, po odsotnosti osmih let in vspricu živahne opozicije njegovega kabineta, se smatra za njegov sklep, da iznova utrdi svoje stališče. Skozi številne mesece je bil namreč sorazmerno neaktiven v Angori.

Ta vlada enega moža, — trdijo prijatelji Kemala, — je potrebna za deset let ali več, kajti svojega voditelja smatrajo za moža, ki lahko vodi mladi narod, dokler se ne nauči samostojno hoditi. Nato pa bo narodu vrnjena popolna prostost.

Polnomoči Mustafa Kemal paše kot predsednika republike so siroke in vsled tega je eden najbolj avtokratičnih republikanskih načelnikov na svetu. Opozicijska stranka je bila v preteklem letu zatrtja, njen glavni stan je bil zaprt in nekateri njeni voditelji so bili pobeželi ali pa izgnani iz dežele, oziroma obsojeni na zaporne kazni na temelju obdolžb, da so se zarotili, da zavratno umore Gazijsa.

Njegova beseda je postava, — se glasi pogosto o Kemalu, a njegova konečna in popolna kontrola suverene poslanske zbornice bo izpremenila to frazo v dejstvo.

Polnomoči Kemal paše, da izbere svoj lastni parlament, mu je podelila Ljudska republika, stranka, ki je častni predsednik je on. Vlada zanika, da je njen namen "izčistiti" vsako možno opozicijo v zbornici. Na razpolago ima enostavno pojasnilo. Naglede na vse to se pa splošno pričakuje, da bo predsednikova strela zadela neko 150 članov ali skoro polovico celega parlamenta.

Prihod Kemal paše v Carigrad je pomenjal neke vrste triumf. Prišel je na stari sultanovi jahti. Nastanil se je v Dolma Bagçe palači, kjer je preje živel Kalif, načelnik mohamedanske vere, katerega je Gazi strmoglavil, po tem ko ga je dštalil kot sultana.

Tudi oni, ki mogoče na tajnem nasprotujejo politiki Kemala, priznajo, da je za trenutek najboljši in najbolj kompetentni voditelj. Mogoče ne odobravajo njegovih metod, a ga slave, ker je potegnil Turčijo iz razvalin ter jo popolnoma preosnoval.

CARIGRAD, Turčija, 1. avg. — Guverner Carigrada je objavil povelje, ki ukazuje 2200 Belorusom, ki so se nastanili tam tekom zadnjih osmih let, da morajo zapustiti ozemlje Turčije do 1. avgusta.

50 mrtvih vsled povodnj v Indiji.

LONDON, Anglija, 1. avgusta. Daily Mailu so sporočili iz Bombaya, da je bila zveza z Maredo zopet ustanovljena. Število smrtnih slučajev je manjše kot se je izprva domnevalo, ter znaša približno petdeset.

CHAMBERLIN JE POLETEL Z LEVIATHANA

Znani transatlantiški letalec Chamberlin je odletel včeraj s krova parka Leviathan. — Prvi poskus te vrste se je popolnoma obnesel. — Veliko prihranjenje časa.

Clarence Chamberlin je v ponedeljek zjutraj pristal na Currius letalnem polju, po poletu s parnika Leviathan. Chamberlin je nameraval prvotno poleteti v Teterboro, N. J., a je izpremenil svojo prvotno namero vsled pregostega megla.

Na krovu rušilec Lawrence pri Fire Island, 1. avgusta. — Clarence Chamberlin je odletel danes zjutraj ob osmih s krova parka Leviathan, v svojem Fokker dvokrilniku, da poleti v Teterboro, N. J.

Nevarni polet je bil prvotno določen na sedem zjutraj, a ga je bilo treba preložiti na poznejši čas vsled hudega naliva. Polet je bil izvršen na posebno pripravljeni ravni na krovu velikanskega parka in je bil prvi, ki je bil kdaj vpriporjen s krova kakega potniškega parnika.

Chamberlin se je odpeljal ob poldnevih zjutraj s parnikom Leviathan iz New Yorka. Njegovo letalo je bilo pritrjeno na kolen 108 čevljev dolge ravnine na krovu parnika.

Rušilec Lawrence in Humphries sta spremljala Leviathan, ko je zapustil Chamberlin s svojim letalom pristanišče. Dobil sta povelje, naj po odletu Chamberlina na visokem morju jadrata s polno paro nazaj po poti poleta, da priskočita na pomoč, če bi postalo to potrebno.

Poskus je bil vpriporjen da se skrajša čas za prevoz pošte in potnikov preko oceana.

Ustavljeno obratovanje v zlatern rovu.

LONDON, Anglija, 1. avgusta. Iz Melbourne se porča, da je znani avstralski zlati in bakreni rov, "Mongunt-Morgan" v Queenslandu začel ustaviti svoje obratovanje. Rudo v vrednosti petnajstih milijonov funtov ali 75 milijonov dolarjev se je prepuščilo njeni usodi.

Ravnatelj in akcionarji so prišli do sklepa, da ni baje mogoče v sedanjih okoliščinah še nadalje z dobičkom izkoriščati rova.

URA ODLOČITVE SE PŘIBLIŽUJE

V New Yorku so se vršila impozantna zborovanja na Union Square in drugod. — Vprizorili so demonstracije v različnih deželah.

Številni tisoči, mogoče milijoni delavcev so dvignili v nedeljo popoldne v vseh deželah sveta svoj glas za Sacco in Vanzettija, katerima preti v državni jetnišnici v Charlestown, Mass. smrt v električnem stolu, ker sta ostala verna svojim principom tudi v najhujši nevarnosti.

Demonstracija naprednih delavcev New Yorka se je vršila na Union Square ter spravila na lice mesta nebroj moških in žensk, kljub dežju, ki je skoro neprekinjeno padal. Z odrov je govorilo kakih dvajset govornikov in govornice in navzoče občinstvo je sprejelo s posebno velikim odobravanjem mesta v govorih, ko se je osvetlilo pristranost sodišča in cellega justičnega aparata c državi Massachusetts.

Z velikim odobravanjem je sklenilo zborovanje brzojaviti guvernerju Fullerju. Brzojavka zahteva, da se Sacco in Vanzettija takoj brezpogojno oprosti. Demonstracija se je pričela kmalu po tretji uri ter je bila končana ob šestih.

Soglasno s poročili iz Pariza se je polastilo zavednega delavstva v Parizu in drugih industrijskih okrajih veliko ogorčenje vspricu dosedanjega poteka Sacco-Vanzetti slučaj. Resno se je pričelo razmišljati o protestni stavki, katero se namerava vpriporiti pričetkom avgusta.

Smrt sorodnika nemškega modrijana.

PANAMA, 1. avgusta. — Emil A. Kant, pranečak nemškega modrijana Immanuel Kanta, katerega je dolga leta iskala po svetu Kantova družba v Koenigsbergu, je umrl tukaj dne 30. julija, potem ko je živel štirideset let v izgnanstvu.

Ko je študiral Emil Kant medicino na vseučilišču Dorpat, je bil vpoklican v vojake, kjer mu je očitno le malo ugajalo. Po ostrem prepisu s poveljujočim častnikom je dezertiral, pobežnil v Afriko in pozneje v Združene države in Costa Rico. Tam je delal nekaj časa kot železniški uslužbenec, nakar je nadaljeval svoje potovanje ter prišel končno v Panamo, kjer se je oženil.

Kmalu po njegovem begu iz Nemčije je pričela Kantova družba poizvedovati za njim, a ni imela nobenega uspeha.

KONGRES SE ŠE NE BO SESTAL

V Washingtonu so objavili, da ne bo sklicano nikako posebno zasedanje kongresa. — Republikanci naj napravijo načrte za kampanjo. — Prosperiteta je zagotovila uspeh republikan. stranki.

WASHINGTON, D. C., 1. avgusta. — Pričele so krožiti govorice, da je sklep predsednika Coolidgea, proti sklicanju posebnega zasedanja kongresa konečen in člani senata in poslanske zbornice, ki hočejo biti prosti tekem prihodnje spomladi, da se vdeležijo narodnih konvencij ter posvetijo poletje in jesen za svoje osebne kampanje, napravijo lahko že sedaj temu primerno svoje načrte.

Glavna skrb med pristaši administracije, ki zro na vprašanje posebnega zasedanja s političnega vidika, je ta, da bo na ta način nemogoče debatirati in sprejeti davčno zakonodajo ob pravem času, da se izvede prva skrejanja v plačevanjih dohodninskega davka, ki bo zapadel marca meseca prihodnjega leta.

Taki republikanci, med njimi senator Smoot, trdijo, da bo večje davčno olajšanje za industrije pospešilo trgovske aktivnosti ter preprečilo vsako nazadovanje, ki bi bilo škodljivo stranki tekom narodne kampanje v hodočem letu. Njih namen je, da bo nadaljna prosperiteta dejanski zagotovila republikanski uspeh neglede na nominiranje in to vela baje tudi za številne krajevne boje za izvolitev senatorjev in kongresnikov.

Taki argumenti pa očitno niso izpremenili stališča predsednika Coolidgea, ki je očitno zadovoljen s tem, da se sestane komitej za pota in sredstva, kot namerava o sedaj, še pred rednim decembrskim zasedanjem ter sestavi davčno predlogo, katero bo nato lahko rešil kongres še pred 15. marcem, ko bo treba plačati prve obroke dohodninskega davka za leto 1928.

Kongresnik Bacharach iz New Jersey, republikanski član komiteja za pota in sredstva, se je včeraj pridružil onim, ki nasprotujejo posebnemu zasedanju kongresa. — Če se bo senat lotil posla tak hitro kot poslanska zbornica, bomo lahko sprejeli vso važno in potrebno zakonodajo pravočasno, da lahko odidemo na narodne konvencije, — je rekel.

Vsled zapuščenosti v smrt.

EVANSTON, Ill., 1. avgusta. — Prejšnjo odlično družabnico in pianistko Saide Pettit, ločeno ženo odvetnika Taylorja, so našli včeraj mrtvo in skoro nago ob bregu. Sprva so domnevali, da gre za umor, a zapuščenost notica, je kazala, da je izvršila samomor. Daljša belezen in ločitve od sina, ki se je moral iz zdravstvenih razlogov podati v Arizono, sta bila baje vzrok samomora.

POSMRTNA KNJIGA DEBSA

V svoji posmrtni knjigi obsoja delavski voditelj Debs jetnišnice ter pravi, da bodo stopile na njih mesto bolnice in farme.

CHICAGO, Ill., 1. avgusta. — Bolnice, azili in farme bodo eventualno stopile na mesto jetnišnic, "s čemur se bo vzelo ječo iz ječe in s tem tudi človeka iz ječe", — je napisal Eugene V. Debs, v knjigi, katero je ravnokar izdal urad socialistične stranke.

Zamrl ameriški socialistični voditelj, ki je služil zaporne kazni v treh okrajnih jetnišnicah, v eni državni in eni zvezni kaznilnici radi njegove odločnosti, da govori o principijih, katere so smatralo državne in zvezne vlade za nevarne, — je obsodil jetniški režim v splošnem s trditvijo, da je jetniški sistem v direktnem stiku z revščino, ki je bistveno socialna bolezen.

Debs pa ne kaže v svoji knjigi, ki je naslovljena "Walls and Bars", nikake osebne trpkosti napram predsedniku Woodrow Wilsonu, ki ga ni hotel pomilostiti in napram jetniškim uradnikom.

Nikakih osebnih pritož nimam, — je napisal par mesecev pred svojo konečno boleznijo. — Na drugi strani pa moram izjaviti, da se postopali z menoj prijazno moji sojetniki in pogosto tudi uradniki.

Knjiga je polna njegove življanske filozofije in njegovega humorja. Glede svoje kandidature za predsedniško mesto leta 1920, ko je bil zaprt v ječi, je pisal:

— Eden čudnih komentarev, katere je bilo slišati tekom kampanje, je bil da bom zmagal v vsakem oddelku jetnišnice. Izognil sem se vsaj eni zadregi, — ni se me pozvalo, naj obljubim službo vsakemu različnih kandidatov tekmujočih strank.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dvomimo, da vam bo ta poročila ugajala, posebno če, ako boste vpoštevali svojo korist in našo zanesljivo ter točno potrebo.

Dinarji		Lire	
Din.	500	\$ 9.40	Lir. .... 100 .... \$ 6.10
Din.	1,000	\$ 18.80	Lir. .... 200 .... \$ 11.90
Din.	2,500	\$ 46.25	Lir. .... 500 .... \$ 28.75
Din.	5,000	\$ 92.50	Lir. .... 1,000 .... \$ 57.50
Din.	10,000	\$ 185.00	Lir. .... 2,000 .... \$ 115.00

Za poljaitve, ki presegajo Desettiso Dinarjev ali pa Dvačiso Lir dovoljujemo poseben znesek pripravi poslati.

Namenska po krajnjem glavnem kvartalu v našim banki bomo za stranke št. —

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Posebni podatki.

Priročnik za izplačilo ameriških dolarjev v Jugoslaviji in Italiji znaša kakor sledi: za \$25, ali manjši znesek 75 centov; od \$25, naprej do \$500, po 3 cente od vsakega dolarja. Za večje zveze po posebnem dogovoru.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president.

Louis Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York en celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

MUSSOLINIJU V KREPLJE

Ameriška priseljeniška oblast je storila nekaj, česar bi ne smela storiti.

Na vesti ima madež, ki ga ji ne bo mogoče zlepa izbrisati.

V Italijo je bil deportiran Mario Chiossone ter izročen na milost in nemilost italijanski pošasti — Benitu Mussoliniju.

Amerika, ki je že stoletja uživala sloves, da nudi zavetišče vsem preganjanim, ponižanim in razžaljenim, se je naenkrat ponizala, ter postala dekla krvoločnih in nazadnjaških tiranov.

V Združene države je bil prišel delavec Mario Chiossone. Priselil se je iz Italije, kot se jih priseli na tisoče, ki so siti Mussolinija in polente.

Pred par meseci so ga pa aretirali v Bostonu, Mass., in ga sklenili deportirati.

Chiossone je tekem svojega tukajšnjega bivanja govoril proti Mussoliniju in fašizmu ter je javno in odločno obsojal fašistični režim.

Ker je vedel, kaj ga čaka, če bi ga postavili na italijanska tla, je pisal zadnji inštanci v deportacijskih zadevah — delavskemu tajniku Davisu — ter mu pojasnil, kakšne posledice bi imela njegova deportacija.

Chiossone je izrazil v pismu strah pred fašistovsko vlado, katera razpisuje nagrade za umor svojih nasprotnikov.

Rekel je, da ga bo dal Mussolini usmrtiti, če mu pride v kremplje.

Izjavil je, da beži iz Italije na milijone Italijanov v strahu pred zločinsko vlado. Tudi on si je poiskal zavetja pred njo v Ameriki.

Prosil je delavskega tajnika Davis, naj mu dovoli ostati v Ameriki ter naj ga ne izroči najhujšim sovražnikom.

Njegova prošnja je bila bob v steno.

Meseca januarja je bil deportiran ter izročen italijanskim oblastim.

Sedaj pa prihaja iz Italije poročilo, da je bil ravno kar končan proces pred posebnim vojnim sodiščem za državno obrambo ter da je bil pri obravnavi obsojen Chiossone na dvanajst let, šest mesecev in dvanajst dni ječe zastran širjenja napačnih vesti o Italiji in zastran žaljenja Mussolinija.

In če bo to zaporno kazni prestal (teško da bi jo, kajti laške ječe so bolj mučilnicam kot ječam podobne) bo neprestano še tri leta pod policijskih nadzorstvom.

Kakšne dokaze je imelo vojno sodišče proti Chiossonu?

Predvsem pismo, ki ga je pisal ameriškem delavskemu tajniku Davisu.

Tisto pismo je bil napisal v smrtnem strahu in obupu ter je s pestrimi besedami razodel svoje slutnje, kaj ga čaka v slučaju deportacije.

Njegove sumnje so bile upravičene, njegov strah je bil utemeljen. Kljub temu je bilo pismo izročeno fašistovskim priganjačem.

In tako se je zgodilo, da je postala ameriška oblast izvrševalna uradnica laškega fašizma.

Pozabljeni so dnevi, ko so očetje Pilgrimi iskali na ameriških tleh zavetja pred zasledovalci v stari domovini. Dežela demokracije, ki je po zatrdilu vodilnih državnikov vstopila v svetovno vojno za prostost, svobodo in za zaščito trpečih, je postala orodje protidemokratskega fašizma, ki je grobar vsakega svobodnega gibanja.

Na obali Sredozemskega morja čakajo Mussolinijevi hlapci kot volkovi na plen, ki ga jim meče Amerika v žrelo.

Če bo Mussolinijev sistem še dvanajst let trajal, bo dvanajst let obžaloval v vlažni laški temnici nesrečni

človek svoje preveliko zaupanje v "največjo in najpopolnejšo demokracijo sveta".

Njegovi klici po svobodi ne bodo prodrli v dvorane, kjer sprejema Mussolini "odlične" Amerikance ter jih deli visoke redove.

Slišali jih bodo le njegovi stražniki in tisočeri njegovih sotrpinov.

Nasveti farmarjem.

Priseljenec, ki si hoče kupiti farmo ali jo že ima, je vedno v potrebi zanesljivega nasveta glede poljedelstva v novi deželi. On bi, na primer, rad vedel, kako je prst v njegovi farmi, kateri pridelek se v dotični pokrajini najbolj izplačuje; potem pa najde, da vprašanja živinoreja in krme so nekoliko drugačna v tej deželi; trženje pridelkov je drugo važno vprašanje v nepoznani okolici.

V vseh takih vprašanjih je najboljšje obratovati se k poljedelskemu poverjeniku v dotičnem okraju; njegovo uradno ime je "county agricultural extension agent" ali po domače skratka "county agent". To je mož, ki je popolnoma izobražen v poljedelski stroki in ima dolgo izkušnjo pri poljedelskem departmentu, državnih poljedelskih šolah (college) in od okraja (county), kjer se nahaja.

Teh okrajnih agentov je v 2145 okrajih. Navadno ima "county agent" svojo pisarno v glavnem kraju dotične "county" in ima poseben dan v tednu, ki je rezerviran za farmarje, ki ga hočejo obiskati za kakršnekoli nasvete. Ostale dni on navadno potuje po raznih delih okraja, kjer se shaja s farmarji, predava, podučuje, demonstrira ali opravlja druga dela.

Njegova dolžnost je pomagati farmarjem v dotičnem okraju, da se spoznajo z najboljšimi metodami poljedelstva. Zlasti se to godi v slučaju zboljšanih metod, ki jih je izkusil poljedelski departament in ali državna poljedelska šola. V takem slučaju so farmarji povabljeni, naj si ogledajo uspehe nove metode pri onih, ki so jih poskusili pod vodstvom agenta.

Tudi gospodinja na farmi potrebuje pomoči v mnogih vprašanjih. Vprašanja stanovanja, hrane, kuhinje itd. so popolnoma drugačna v novi okolici. V vseh teh vprašanjih ji pomaga strokovnjakinja, kakršne so nastavljene v mnogih

okrajih. Njih ime je "home demonstration agent". One imajo isti delokrog kot "county agent", le da ti se bavijo z vprašanji farmarja, dočim se one bavijo z vprašanji farmarice.

Vsi farmarji, ki bi radi znali za to ali ono stvar ali potrebujejo pomoči v reševanju tega ali onega problema, kakor tudi njihove gospodinjice naj pišejo na "county agent", ako se tak nahaja v dotični "county", ali pa na poljedelski departament v Washingtonu oziroma na State agricultural college v dotični državi. V pogledu nasveta za farmarje ni nikjer na svetu tako dobro poskrbljeno kot v Ameriki. Treba je le rabiti te ugodne prilike.

F.L.S.

ŠKOF PROTI LOČITVAMI

Škof Mannig iz New Yorka grmi v Parizu proti pariškim ločitvam zakonov bogatih Amerikancev.

PARIZ, Francija, 1. avgusta. — Škof William Manning iz New Yorka je imel včeraj v ameriški katedrali The Holy Trinity pridigo, v kateri je grmel proti poskusnim porokam in sklenitvam zakonov, o katerih je rekel, da izpodkopavajo krščansko moralno. Rekel je, da so našli ti napadi na krščansko moralno svoj polni izraz v Rusiji, kjer je opaziti očitni namen, da se izpodkoplje to moralno ter jo uniči in isto se godi tudi drugod, v literaturi gledališč in celo na nekaterih ameriških vseučiliščih. Glede pariških razporok in ločitev je rekel:

— Mi vsi ljubimo Francijo ter občudujemo Pariz, a sedanje dovoljevanje pariških ločitev za Amerikance je škandalozna in sramotna stvar, ki bi ne smela biti. Ne bojim se reči to tukaj v tem mestu, ker vem, da bodo dali francoski duhovniki bogaboječji Francozi in posebno francoske ženske izraza istemu mišljenju kot jaz. Čas je izjaviti, da so pariške razporeke, dovoljene bogatim Amerikancem, sramota za Francijo kot so sramota za našo lastno deželo številne ločitve, ki predstavljajo nevarnost za naše življene kot narod.

Smrtna kosa.

— Za Bižigradom VI. je preminil Alojzij Bernardi, magistrni pisarniški asistent.

Letalec Byrd.

DENARNE POŠILJATVE

IZ DENARNIH VLOG

Stranke, ki pošiljajo redno denar v domovino si prihranijo čas in delo, ako imajo denarne vloge pri nas. Mesto, da bi morali kupiti za vsak nalog na pošti Money Order, nam enostavno naroče, da dvignemo denar za pošiljatev iz vloge. Knjižica ostane najbolje spravljena pri nas. Take vtegnemo nalog prej dobiti in prej izplačati v starem kraju.

Denar je med tem pri nas varno shranjen in se obrestuje po 4%, obresti se pa prične računati s prvim vsakega meseca.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

NAZNANJELO IN ZARJAVLA

Z žalostnim sreem naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da nam je kruta smrt posegla v našo družino ter iztrgala iz naše srede našega namnadvse ljubljene sina oz. brata FRANK RIGLER.

Usodni dan dne 15. julija so igrali žogometno igro, katere se je udeležil tudi naš Frank. Ko se je igra bližala koncu, je bil pokojnik zadet z žogo od zadaj v glavo, da mu je počila lobanja in je tri ure po dogodku izdihnil svojo blago dušo.

Pokojnik je bil rojen v E. Helena, Montāna, dne 18. januarja 1905, toraj je bil ob smrti 22 let star. Pogreb se je vršil dne 19. julija z mašo v tukajšnji katoliški cerkvi sv. Cirila in Metoda ob obilni udeležbi občinstva vseh narodnosti. To je pokazalo, da je bil pokojnik priljubljen ne samo pri domačih, marveč tudi pri vseh, ki so ga poznali. Pogrebni sprevod je bil več milij. dolg. To je vse dokaz ljubezni, katero so ljudje izkazali svojemu prijatelju in strastnemu športniku.

Dolžnost nas veže, da se na tem mestu vsem skupaj iskreno zahvaljujemo. Dalje se prav pristržno zahvaljujemo bližnjim sorodnikom, kateri so iz daljnih krajev prišli poslovit se ter ga spremlili k zadnjemu počitku. Hvala stari materi Ceciliji Pucel, John Pucel, Mr. in Mrs. Ludvig Champa. Prav pristržno hvala vsem darovalcem rož in sicer: stari materi in stricem; Mr. & Mrs. John & Mary Smith, Mr. & Mrs. John & Frances Rigler, Mr. & Mrs. John Smith, Sr. & Family, Mr. in Mrs. Ludvig Champa, Mr. in Mrs. Steve Petek, Mr. & Mrs. John Petek, Mrs. Mary Prebil, Clasio, Mr. & Mrs. Tony Strainer, Mrs. & Mrs. Andy Boh, Mr. John Lessar, Mr. & Mrs. Frank Lessar, Mr. & Mrs. Frank L. Smith & Family, Mr. & Mrs. Anton Sasek, Mr. & Mrs. Jos. M. Sasek & Family, dr. št. 143 S. N. P. J. Base Ball fans of Helena, Wm. Cambel, A. S. & R. Co., From Friends of Blast Furnace Dept., Yard Dept., Machine Shop Dept., The Marlow Theatre Helena Independent, Flatow Mee Co., Balkovetz & Venturo, Mr. Joe & Frank Hrella, Mr. R. Cvar, Mr. John F. Sasek, Mrs. Math Multz & Family, Mr. Joe Keys, Speze Vargo, Mrs. Jeray, Mr. E. M. Pyle & Family, Mr. Charles Burnes & Family, Mrs. Ambro & Anthony, Mr. & Mrs. J. M. Sullivan, Mr. Albert Srenar, Mrs. E. B. Richardson, Mr. & Mrs. Henry Beyer, Mr. & Mrs. Arthur Margenthaler, Mr. & Mrs. Frank Persisch, Mrs. Florence Hurd, Mr. Andy Grose, Mr. & Mrs. T. W. Richardson, Mr. John Andolshek & Family, Cvar Family, Mr. & Mrs. Chas. Fobatz, Mr. & Mrs. John Persich, M. J. R. Liddy Gaugh and Kropp, Mr. Jos. Langefus and Family, Mrs. Frank Rus, Mr. & Mrs. Robert Graham, Mr. & Mrs. Morgan O'Rourke, Mr. & Mrs. Roth, in Mr. Utiek and Family. Vsem skupaj še enkrat najlepša hvala.

Zahvaljujemo se tudi uradnikom društva št. 143 S. N. P. J. za ponudeno pomoč ob priliki pogreba. K omenjenemu društvu je pokojnik spadal.

H koncu se še enkrat iskreno zahvaljujemo vsem, kateri so nam na en ali drugi način pomagali ter nas tolažili ob teh naših žalostnih urah. Bog vam povrni stotero!

Tebi pa, preljubljeni naš Frank, bodi lahka ameriška gruda, na kateri si se rodil in tako rano smat stori!

V naravi krasni tvoje življenje, bilo je še kakor cvet, Komaj si začel živeti, V starosti dvaindvajsetih let, Z cvetjem grob ti okrasili, V trajni smo ti-tvoj spomin, Rože s solzami zalili, Naših srčih bolečin.

Ti odšel od nas si v večnost, Tvoj spomin je ostal pri nas, Z Bogom, Franky ti za večno Kličemo ti zadnjikrat.

Zalujoci ostali:
John in Mary Rigler, stariši.
John, Ludvig, brata.
Mary Smith, sestra.
In več bližnjih sorodnikov.

E. Helena, Mont., July, 27, 1927.

Dopis.

Johnstown, Pa.

Ker že dolgo časa ni bilo nobenega glasu iz Johnstowna, sem se namenila napisati par vrstic. V naši naselbini je v splošnem vse po starem, z delom gre slabo. Dosti rojakov dela samo polovico tedna. Nekaj tovarn je še, ki obratujejo vsak dan, toda v njih je pa treba veliko trpeti za mali denar. Meženske moramo jako štediti, da pridemo skozi te slabe čase.

Naša naselbina je precej velika in večina rojakov ima svoje domove. Samo to je slabo, ker smo mi Slovenci tako raztreseni. Na vseh koncih in krajih se nas dobi, pa nikjer jih ni veliko skupaj. Napredek bi bil veliko boljši, ako bi bili naseljeni bolj skupaj. Vseeno pa na društvenem polju precej dobro napredujemo. Imamo tudi mi ženske svoje društvo — "Naša Sloga", št. 600 S. N. P. J. in še d. me ženske svoje društvo — "Napredek je precej dovoljen, želeli je pa, da bi se ženske in dekleta malo bolj zanimale za to društvo. Če bo nas več, tem boljše bo za nas.

Ker so že vsa druga društva imela svoje piknike, smo tudi me sklenile prirediti piknik in sicer v nedeljo 7. avgusta na Hogback na Gričarjevi farmi.

Ker je to prvi piknik našega društva, smo sklenile prirediti nekaj boljše. Na programu bodo različne tekme. Močni možje bodo imeli priliko pokazati svojo moč. Nadalje bo šaljiva pošta in še več drugih raznih zabav. Za lačne in žejne bo poskrbljeno v prvi vrsti.

Torej vas uljudno vabimo vse rojake in rojakinje iz Johnstowna in okolice, da bi nas obilo posetili na našem prvem pikniku. Zahvaljujemo se vam že vnaprej.

Moram tudi omeniti, da je obiskala našo naselbino kruta smrt. Pobrala nam je v dobrih štirinajstih dneh 3 rojake. Bili so še vsi v srednji starosti, in dobri člani raznih društev. Bili so tudi sijajno spremljeni k večnemu počitku.

Zdaj pa pozdravim vse rojake in rojakinje širom Združenih držav, listu Glas Naroda pa želim obilo uspeha.

Jenie Dimie.

RAZNE VESTI

Revolucija radi narodne himne.

Argentinska vlada je odobrila nedavno nova narodno himno. Radi tega je prišlo v Buenos Airesu ob priliki narodnega praznika do krvavih pouličnih bojov, v katerih je bilo več oseb ranjenih. Pred vladno palačo zbrana množica se je jela namreč-radi igranja nove himne razburjati. Prav kmalu je prišlo o demonstraciji. Množica je jela prepevati odkritih glav staro himno, kakor hitro pa je zaigrala godba novo himno, so se ljudje ostanjtno pokrili. Stara himna proslavlja proklamacijo neodvisnosti. Ljudstvo jo smatra za muzikalni umotvor. Ker pa je predloga — ima namreč pet kitic. — jo je kongres skrajšal. To je izzvalo že takrat med prebivalstvom veliko nejevoljo, te dni pa je privedlo to do kravalov.

Možitev na uradno povelje. ... Kot poroča združenje misijonarjev iz Shangaia, je izdal guverner kitajske province Honan odredbo, v kateri ukazuje vsem za možitev zrelih in sposobnih dekletom svoje province, da si najdejo tekom dveh dni, računano od datuma proklamacije zakonskega moža, sicer jim določi oblast moža ter jih prisilno poroči.

Klub izvižganih dramatikov. V Londonu je bil ustanovljen nedavno "Klub propalih". Član tega kluba postane lahko vsak dramatični pesnik, ki dokaže, da je bilo njegovo delo pri premieri izvižgano. Za uredništva bo izvoljen dramatik, čigar "umotvor" bo izzval v gledališču tak škandal, da bo zahtevala občinstvo, da se mu vrne vrne plačana vstopnina. Na imen "Kluba propalih" je, da se roga okusa publike.

Peter Zgaga

(Uredniška opomba: Mr. Peter Zgaga se je podal na kratke počitnice nekam v državo New Jersey. Pred odhodom nam je obljubil, da bo tudi tekom počitnic urejeval to kolono. Do včeraj je držal besedo, danes zjutraj pa nismo dobili od njega nobenega primernegega prispevka, zato objavljamo danes — samo danes in nikdar več v njegovi koloni naslednji dopis.)

Homestead, N. J.

Cenjeni gospod urednik: To je moj prvi dopis, katerega blagovolite objaviti v vašem cenjenem listu. Že dolgo let pregledujem vaš časopis, toda povedati vam moram, da se mi Zgagova kolona najbolj dopade.

Tukaj pri nas je vse ponavadi.

Ljudje ne berejo drugega kot Zgagovo kolono.

Ko je frčal Lindbergh nad tukajšnjo okolico proti Passaicu, ni nihče pogledal v zrak in mu sledil z očmi, ampak vse je brlelo v Zgagovo kolono.

Pa Zgagova kolona je res nekaj posebnega. Vsak, prav vsak se zanima zanjo.

Če bi Zgagove kolone ne bilo, vam popravici povem, da bi vašega lista niti ne pogledal.

S tako kolono je velik martir, ker je v nji vse tako lepo razloženo.

Nič ne rečem, v listu so tudi razne druge stvari, toda Zgagova kolona je včasih že od sile, tako je fajn.

Meni časih kar solze silijo v oči, včas pa schimmy plešem, ko vidim Zgagovo kolono.

Tisti stavec bi hotel biti, ki Zgagovo kolono stavi in jo torej prvi dobi v roki. O, on mora biti srečen in vsega zavida vreden človek. Gotovo se ves dan od samega veselja krohta in ed samih španskih stvari na glavo postavlja.

Ja, saj pravim, take kolone kot je Zgagova, je pa ni.

Nič ne rečem, Glas Naroda objavlja dosti različnih stvari, toda v primeri iz Zgagovo kolono je vse nič.

Jaz nočem ničesar preveč hvaliti, toda, kar je res, je res. Ko sem bil zadnjič v New Yorku mi je na lastna ušesa povedala neka slovenska oseba, da je Zgagova kolona olrajt.

In če v New Yorku kaka slovenska oseba kaj pravi, zaleže to za več kot pol Amerike.

Pa tudi v Clevelandu je rekla neka slovenska oseba, da je Zgagova kolona olrajt.

Cleveland je druga polovica Amerike, vsled česar je Zgagova "olrajtnost" popolna in se vsled tega ni treba ozirati na tiste stotine in tisoče nergačev, ki pravijo in tudi deloma lahko dokažejo, da je vse skupaj — bujki.

Za tako kolono je treba velike glave (št. 734) in dobrega nosu, po tudi marsikaj mora človek znati prenesti v duhovnem in fizičnem ter v materialnem in tekočem oziru.

Rad bi videl, da bi iz Zgagove kolone nastali vsak dan dve koloni, seveda, če bi bilo to mogoče. Potem bi bilo še več govorjenja, hvala in zabavljanja. Toda zaenkrat naj samo ena kolona zadostuje, saj je še tista včas tako raztegnjena kot harmonika. Toda, kar je res je res, če ni čitva v nji, so pa zvezde vmes.

Prosim, da ta moj dopis zagotovo priobčite, da bo izvedela javnost resnice. Priobčite ga na prvi strani in z debelimi črkami.

Naznanjam vam tudi, da je tukaj jako vroče in da več ljudi trpi na posledicah hude vročine.

Toliko za danes. Prihodnjič kaj več. Ker pravite, da dopisov brez podpisa ne objavljate, se, četudi ne rad, podpisem s svojim polnim imenom ter vas prijeteljsko pozdravljam, vaš prijatelj

Peter Zgaga.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

PUŠKA.

Delavec, Brooklyn, N. Y.

Ko sem bil jaz v tistih letih za katere je namenjen izraz "plamteča mladost", sem imel neizrečeno veselje do puške.

Kmal, ko sem opustil bezgovko in leskov lok, sem se začel ozirati po pristni puški. Vsa moja otroška fantazija je bila usmerjena v puško in streljanje.

V sosednji vasi sem imel par so-mišljenikov in sem lezel tja vsako nedeljo, da smo pokali s kako zarjovelo "flinto" kakor smo imenovali puško. Plašili smo vrabce, a nistrelili ničesar.

Ampak ponos naš se niti zdaleka ni dal primerjati s katerikoli si bodi junakom. Pa naj si bodo njegova junaka dela še tako velika.

Seveda, med nami samimi, posebno smo izstrelili po kaka dva ali tri strele kako nedeljo popoldan.

Dotičnik, ki je prožil, je bil seveda najbolj čestit in kar tekmovali smo med seboj, kdo pojde tik ob njem, ko smo se vračali s puško domov. Seveda je bila puška raztresena po žepih in večje dele smo nosili skrite ob strani v hlačnici.

Vselej smo jo namreč razdrli, ker smo se bali orožnikov.

Končno se mi je pa le posrečilo priti k pravi in dobri zarjoveli puški.

Bila je kratka z odžagano cevjo in vsa omajana. Mislim, da sem plačal zanjo eno krono. In vtaknil sem jo nekam pod podstrešje, da bi jo živa duša ne našla. Bog ne daj, da bi jo mati moja našla — ne vem kaj bi bilo?

Ob vsaki priliki sem jo šel ogledat in meril na smreko, ki je rastle sredi polja. Toda smodnika nisem imel in tudi poguma mi je manjkalo, — zdela se mi je sumljiva vsled zarjovlosti.

Nekega dne, menda na semanju dan, sem imel pa srečo. Mati je odšla od doma in tovariš iz sosednje vasi mi je prinesel smodnik in drob za zajce.

"Torej bova poskusila?" sem ga vprašal.

"Jaz jo že ne sprožim," mi je odvrnil. "Kaj pa če jo raznese?"

"Veš kaj? Zabijva kol v zemljo, na katerega pritrdiva kopito in cev bova privežala k jablani."

S takim nasvetom sem prišel na dan.

"Bravo! In potem sukanec ali kar že bode, saj imate kaj pri hiši! Sprožiti bova morala iz daljave," mi je pomagal prijatelj.

Pok! Je zadonelo in midva sva pomolila glave iz skednja, radovedna koliko je ostalo od puške.

Bila je še tam, a snela se je iz motvoza pri jablani in kadilo se je iz nje.

"Zdaj jo pa namaži z oljem in očisti cev od znotraj, potem pa zamaži cev na koncu in tako lahko ostane, ter bo varna."

Tako me je učil prijatelj.

Mesece je že počivala puška, namazana in zamažena. Z belo odejo je bilo pokrito polje, ki se je razprostiralo obkroženo z vasi kot velika zrelasta ploskev.

Jaz pa sem rezal slamo in mirvo za živino ter se zljapzaj ozrl pod kozolec, kjer je imel naš sosed Tine nastavljen za jerebice. Bog ve kolikokrat je tekel s plenom pod pazduho v svojo bomo leseno kočico izpod našega kozoleca.

Tine je pa vedel, da imam puško in je dobobra poznal mojo lastnost.

Mračilo se je že, ko sem nehal na podu.

Kaj? Pri moji veri, zajec je pod kozolecem in kako velik.

Skočil sem po lestvi in nabasal. Pok! Premaknil se je, a ne zbeži. Še enkrat. Isto. Pomika se proti meni. Z mrzlično naglico sem nabasal tretjič in počil. Zajec se je pomikal še hitreje.

Kaj pa je to? Naravnost sem jo briše, to ne more biti zajec!

Še enkrat sem sprožil, a zaman.

Le še par metrov je bil od poslopja pod suho zmrazjeno krono stare jablane. Dovolj. Dovolj! Vrgel sem puško v mirvo in jo odkuril po lestvi z ne baš prijetnimi čustvi v srcu.

"Kdo pa tako strelja?" je zavpila mati, ko sem stopil iz slednja.

Jaz nisem odgovoril. Tine pa se je glasno zakrohotal in jim povedal, da bomo jedli zajca za večerjo.

Šel sem pogledat in videl, da to ni bil zajec, pač pa zajčja koža nabasana s slamo in pritrdjena na kos deske, katero je Tine vlekli z vrvice, ki je tekla okrog stare jablane in je bila napeljana v njegovo vežo.

KITAJSKI JEDILNI LIST

Kitajci so znani sladkosnedci in posladkači, zato izkazujejo njihovi jedilni listi obilico najraznovrstnejših jedi, ki vzbujajo slast tudi Evropecem. Govorice, da živijo Kitajci razen mršes in golazen, so več ali manj izmišljene in pretirane. Dober poznavalec kitajskih šeg in običajev nam navaja nastopni jedilni list: I. Somove plavuti v račji omaki. 1. Pečena golobja jajca z gobami. 2. Zrezljani morski polži v kurji juhi z gnatjo.

II. Divje račje v šantunskem zelju. 3. Pečene ribe. 4. Mastna svinjina, pečena v riževi moki. III. Pražene korenike lilije. 5. Pišče s sadjem in gnatjo. 6. Pražene bambusove mladike. IV. Pečene vahnje. 7. Dušeni fazan. 8. Gobja juha. Odmor — Dve skledi pečene pudinga, sladkega in soljenega, da lje dve skledi dušenega pudinga, prav tako sladkega in soljenega. (Vse štiri sklede se postavijo hkrati na mizo skupno s čašo mandljevega mleka). V. Oslajene race. VI. Piščetove rezine, pečene v olju. VII. Kuhana riba (kakršnakoli) v omaki. VIII. Rezone kuhane gance, pečene v svinjski masti. Zadnje štiri jedi se postavijo na mizo po vrsti in ostanejo na mizi. Nato pride na mizo še skodela juhe, nakar se servira v majhnih lončičih riž, ki ga zalivajo z juho. S tem je obed pri kraju. Zatem dobi vsak gost umivalnik in v vročo vodo pomočen, a dobro ovit prt, s katerim si otre obličje. Potem se razdele pipe in čaj. Po večini pa kade Kitajci že tudi med obedom. Med pojedini se bogati Kitajci zabavajo z gledanjem gledaliških predstav, večinoma fars, ki si jih naroče v ta namen. Ko je gostija končana, si oni, ki jim ugaja, lahko privoščijo opija.

Sola za poletne inštruktorje.

WASHINGTON, D. C., 1. avg. V izobraževalnem taborišču letalskega zbora na Duncan Field, San Antonio, je bila odprta nova letalska inštruktorje.

Italijanski prodajalci sladoleza v Londonu molijo za lepo vreme.

Italijanska kolonija v Londonu je priredila te dni slovesno mašo in procesijo, da bi izprosila od Boga lepše vreme. Svečanost je organizirala londonska zveza italijanskih sladolezdarjev, katere člani so trpeli vsled slabega vremena v zadnjem času veliko gmotno škodo. Žene sladolezdarjev so se udeležile maše in procesije v črnih oblekah.

JAVNA ZAHVALA.

Uredništvo Glas Naroda:

Pred kratkim sem dobil moja dva otroka iz starega kraja. Spremljevalko in sploh vse, kar je potrebno za ugodno potovanje, mi je preskrbelo tvrdka Frank Sakser State Bank v New Yorku, kateri se za to prav iz srca zahvalim in jo priporočam kar najtopleje vsem Slovincem v Ameriki. Uradniki tvrdke Frank Sakser State Bank so skrajno postrežljivi in nikomur ne bo žal, kdor se bo v vseh zadevah obrnil na ta zavod.

S spoštovanjem
John Križelj.
Brooklyn, N. Y., 26. julija.

ČLANI GRŠKE KRALJEVSKE DRUŽINE

Z leve na desno: Romunski princ Nikolaj, grška princezinja Irena, grški princ Christofer in romunska princesa Helena. Princ Christofer je izgnan iz Grške. Princeza Helena je mati novega romunskega kralja Mihaela.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE — JUGOSLAV BUREAU

AMERIŠKA ZGODOVINA V AVGUSTU.

PRVO LJUDSKO ŠTETJE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

(1. avgusta 1790.)

Ljudska štetja (census) so se najprej vršila radi obdajanja in voljašine. Za to jim je ljudstvo nasprotno. Ta antipatija proti ljudskemu štetju je prevladovala tudi nekoliko časa v kolonialni Ameriki in prvi poskusi, da bi se sčelo prebivalstvo, so bili brez uspeha.

Ko so kolonije postale neodvisne je bilo vsem jasno, da je treba imeti statistično podlago v svrhu odmerjenja političnih pravic in davčnih dolžnosti za vzdrževanje vlade. Tako je "census" postal del običajne vladne rutine.

Delo za prvo ljudsko štetje je pričelo dne 1. avgusta 1790 in se je zaključilo devet mesecev kasneje. Registrirali so le družine. Sužnji so bili zapisani kot predmet lastnine kakor druge premičnine. Številni komisarji (census enumerators) niso rabili standardizirane tiskovine, marveč je vsakdo zapisoval po svoje. Prvo ljudsko štetje se nam zdi očiščeno, ako ga primerjamo z ljudskimi štetji l. 1910 ali 1920, ko so rabili stroje za tabulacijo in kompliciran "card system".

Ko so izvedli prvo ljudsko štetje, je površina Združenih Držav znašala 890.000 kvadratnih milj in je prebivalstvo štele 3.930.000 ljudi. Država Virginia je bila tedaj najbolj obsejna, za njo je sledila Pennsylvania in potem Massachusetts. V državi New York je bilo tedaj le 340.000 prebivalcev in 184.000 v New Jersey.

Sto let kasneje, l. 1890, se je površina Združenih držav povečala na približno 3.027.000 kvadratnih milj in prebivalstvo na približno 63.000.000. Od tedaj je površina ostala ista, ali do l. 1920 se je prebivalstvo povečalo na skoraj 106 milijonov.

KOLUMBUS ODJADRAL IZ PALOSA

(3. avgusta 1492.)

Zgodovinske raziskave zadnjega stoletja niso prispale nič novega k onemu, kar je svet že poprej znal o romantični pojavi največjega odkritelja vseh vekov, Kristofa Kolumba. Zgodovinarji si niso še vedno na jasnem glede njegovega rojstnega kraja. Zdi se pa gotovo, da je že v rani mladosti postal pomorščak in je kmalu ob enem z bratom Bartolomejem zaslovel kot dober navigator. Bil je prepričan, da se onstran oceana nahaja zemlja, spojena z Indijo, in iskal je podporo vladarjev Genove, Portugalske in Angleške. Po osemletnem prizadevanju se mu je vendarle posrečilo pridobiti za svoj načrt španjsko kraljevo dvojico, Ferdinand in Izabelo, ki sta mu ponudila trije milijone — Pinta, Nina in San

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE — JUGOSLAV BUREAU

AMERIŠKA ZGODOVINA V AVGUSTU.

PRVO LJUDSKO ŠTETJE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

(1. avgusta 1790.)

Ljudska štetja (census) so se najprej vršila radi obdajanja in voljašine. Za to jim je ljudstvo nasprotno. Ta antipatija proti ljudskemu štetju je prevladovala tudi nekoliko časa v kolonialni Ameriki in prvi poskusi, da bi se sčelo prebivalstvo, so bili brez uspeha.

Ko so kolonije postale neodvisne je bilo vsem jasno, da je treba imeti statistično podlago v svrhu odmerjenja političnih pravic in davčnih dolžnosti za vzdrževanje vlade. Tako je "census" postal del običajne vladne rutine.

Delo za prvo ljudsko štetje je pričelo dne 1. avgusta 1790 in se je zaključilo devet mesecev kasneje. Registrirali so le družine. Sužnji so bili zapisani kot predmet lastnine kakor druge premičnine. Številni komisarji (census enumerators) niso rabili standardizirane tiskovine, marveč je vsakdo zapisoval po svoje. Prvo ljudsko štetje se nam zdi očiščeno, ako ga primerjamo z ljudskimi štetji l. 1910 ali 1920, ko so rabili stroje za tabulacijo in kompliciran "card system".

Ko so izvedli prvo ljudsko štetje, je površina Združenih Držav znašala 890.000 kvadratnih milj in je prebivalstvo štele 3.930.000 ljudi. Država Virginia je bila tedaj najbolj obsejna, za njo je sledila Pennsylvania in potem Massachusetts. V državi New York je bilo tedaj le 340.000 prebivalcev in 184.000 v New Jersey.

Sto let kasneje, l. 1890, se je površina Združenih držav povečala na približno 3.027.000 kvadratnih milj in prebivalstvo na približno 63.000.000. Od tedaj je površina ostala ista, ali do l. 1920 se je prebivalstvo povečalo na skoraj 106 milijonov.

KOLUMBUS ODJADRAL IZ PALOSA

(3. avgusta 1492.)

Zgodovinske raziskave zadnjega stoletja niso prispale nič novega k onemu, kar je svet že poprej znal o romantični pojavi največjega odkritelja vseh vekov, Kristofa Kolumba. Zgodovinarji si niso še vedno na jasnem glede njegovega rojstnega kraja. Zdi se pa gotovo, da je že v rani mladosti postal pomorščak in je kmalu ob enem z bratom Bartolomejem zaslovel kot dober navigator. Bil je prepričan, da se onstran oceana nahaja zemlja, spojena z Indijo, in iskal je podporo vladarjev Genove, Portugalske in Angleške. Po osemletnem prizadevanju se mu je vendarle posrečilo pridobiti za svoj načrt španjsko kraljevo dvojico, Ferdinand in Izabelo, ki sta mu ponudila trije milijone — Pinta, Nina in San

žav. Vrhovni sodnik Združenih držav, trije senatorji, trije člani poslanske zbornice in šestorica drugih državljanov. Od svoje ustanovitve je ta znanstveni zavod dobil druge darove in razširil svoje delovanje. Zavod podpira in premovira znanstvene raziskave in eksperimente in daje informacije znanstvene narave. Izdal je tudi nešteto knjig o astronomiji, botaniki, geologiji in drugih znanstvenih panogah. Smithsonian Institution nadzira Narodni Muzej in Zoološki Park v Washingtonu. Posreduje zame-njavanje knjig med znanstveniki širom sveta in ima čez 44.000 dopisujočih članov zlasti v inozemstvu.

ČAROVNIŠKA OBRAYNAVA V SALEMU

(19. avgusta 1692.)

Vraza v čarovništvo ali nadnaravno moč, pridobljeno potom dogovora s hudičem, je bila nekdanje jako razširjena med ljudstvom in še celo danes ni povsem izginila. Prvi kolonisti so prinesli svoje vražje v Ameriko in tako najdemo, da so vse prvotne ameriške kolonije imele zakone proti čarovništvu, sli-čna onim na Angleškem. Tupatam je bilo obravnav in tudi obsodb na smrt proti ljudem, obtoženih čarovništva. Najbolj tragična pa je bila posledica te ljudske norosti odkril zemljo. Bil je to otok Guanahani v Zapadni Indiji, ki ga je Kolumbus prekrstil v San Salvador. Potem je Kolumbus obiskal otoka Cuba in Hayti. Ob drugi vožnji je Kolumbus odkril otoka Dominica in Porto Rico. Še vedno pa je bil mnenja, da kar je odkril je del Azije in v zvezi z Indijo. Veliki odkritelj je bil kasneje prečeno nevhvaležnosti in vrgel so ga celo v ječo; kljub temu ni odnehal od daljnih poskusov, da bi našel pot do Indije. Umril je, ne da bi se zavedel, da je odkril velik nov kontinent, Ameriko.

Usoda je bila nemila Kolumbu tudi po smrti. Memoari njegovega sina Ferdinanda, ki se je vdeležil zadnjih voženj, so se izgubili in kontinent, ki ga je Kolumbus odkril, ni bil imenovan po njem, marveč po pustolovcu Amerigo Vespucci, ki je spisal prvo knjigo o Novem svetu.

55 izmed obtožencev je trpelo mučenje, 19 so jih obesili. "Čarovnike" so obdolževali, da širijo bolezni med ljudmi, da prinajajo viharje in se izpremenjajo v mačke in druge živali... Svet je od tedaj vendarle napredoval.

Salem se je kasneje izpametoval in vraža je počasi izumrla. Le tam, kjer prevladuje strašna nevednost

New York Edison Ura

8:00 do 9:00

Nocoj na WRNY

300.1 metrov 970 kilociklov

The Edison Ensemble

Josef Bonime, vodja.

Program VII v seriji "Godbenikova paleta".

Francoski rog

Overtura, Mignon . . . Thomas

Valček

Vino, ženske in petje . . . Strauss

Solo za francoski rog

Nocturno . . . Franz Strauss

Solist, Arthur Cerino

Andante iz

Pete Simfonije . . . Čajkovski

Punchinello . . . Herbert

Yesterthoughts . . . Herbert

Fantazija italijanski narodnih pesmi

Ljubavna pesem . . . Kreisler

Naša nova knjižica "Godbenikova paleta" se pošlje na zahtevo.

Stalna radio-izlozba za udobnost naših odjemalcev in javnosti je na 124 West 42nd Street.

The New York Edison Company

Vam na razpolago.

in kamor niso še prodrli žarki moderne civilizacije, so še vedno ostanki te stare neumne vraže.

HERMAN MELVILLE — NANO VO ODKRIT AMERIŠKI PISATELJ.

Herman Melville je bil morda večji romanopisec kot James Fenimore Cooper, ki je znan po vsem svetu po svojih indijanskih povestih. Melville je bil dober prijatelj Nathaniela Hawthorne, slovečega ameriškega avtorja. Rodil se je v New Yorku v avgustu l. 1819.

Dasi sin ugledne družine, ljubil je že v rani mladosti najrajši pustolovno življenje svetovnega potepuha. Vkreval se je kot mornar in romal je po svetu. Na Marquesas otokih so ga nekoč ljudozrci ujeli in le stekla so ga prijatelji rešili. Ta svoj doživljaj je vporabil za svojo prvo povest. Uspeh iste ga je privedel nazaj do bolj mirnega življenja. Sprejel je ponujeno službo v newyorški carinarni. Izmed njegovih povesti najboljši ste "Omoo: povest avantur v južnem morju" in "Moby Dick ali beli son". Ta zadnja povest je njegovo mojstrsko delo. Niti Cooper ne bi bil mogel lepše opisati morske pri-zore in si izmisliti živahnejš dogodbajev.

Melville je umrl v New Yorku l. 1891 in bil je kmalu pozabljen. V zadnjem času pa so nekateri literarni kritiki zopet opozorili občinstvo na Melvilleove povesti in našli v njih vrline, ki se niso prej vpoštevale. Posledica je bila, da so se skoraj vse Melvilleove povesti zopet izdale. Njegove knjige so dandanes zlasti zanimive, ker opi-čujejo divje življenje pomorščaka pred sto leti.

Požar žita pri Negotinu.

V selu Vidroven pri Negotinu, kjer se nahaja velika zaloga žita okoliških posestnikov, so spravljali te dni delavci žito s polja. Po njihovi neprevidnosti se je žito unelo. Škoda znaša 170.000 dinarjev.

ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

English-Slovene Reader

Šestvil dr. F. J. KERN

CENA s poštnino SAMO \$3.—

Knjiga vsebuje začetne nauke o izgovarjavi angleških besed; vaje za učence angleščine; berila in članke s slikami ter kratek angleško slovenski in slovensko angleški besednjak (4000 besed).

Naročila pošljite na:

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

NAJBOLJŠA STAROST

Moški je tako star kot so njegovi organi. Še pri 70 letih je lahko čvrst in krepak, če ima zdrave življenjske organe. Pijte dosti vode in poskušajte

Slavno zdravilo za ledvi, jetra mehur in bolesto oddajanje vode iz leta 1896. Ojači življenjske organe. Pri vseh lekarnarjih. Tri tableti.

Glejte, da bo ime Gold Medal na vsaki etiketi. Ne kupujte nadomestkov.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vetregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

POSEBNA PONUDBA NAŠIM ČITATELJEM

PRENOVLJEN PISALNI STROJ "OLIVER"

Model 9.

\$25.—

8 strešico za slovenske črke č, ž, š

\$30.—

OLIVER PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Takoj lahko vsak piše. Hitrost pisanja dobite s vajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street, : : New York, N. Y.

